

Ha az egész világ török lesz, én nem

Az Egri csillagok musical békéscsabai rendezése nem hagy időt az elkalandozásra

Kevés az olyan színdarab, amely nemzeti érzelmekről szól a gyermekek nyelvén. A Békéscsabai Jókai Színházban az Egri csillagok című musical ilyen előadás. Bátisan vállalja, hogy ebben a politikai korrektségtől túlfűtött világban felmutatja az egyik legfontosabb értéket. Mert kicsit sem bonyolult, mit jelent egy kölyöknek, hogy ő magyar, de szerencsés, ha a nemzeti összetartozás érzését időről időre megélheti.

Csejk Miklós

Gárdonyi Géza Egri csillagok című műve egy igazán izgalmas regény, sok gyermek számára volt letehetetlen olvasmány. Épp ezért fontos, hogy ha az eredeti mű szellemiségét meg akarja őrizni egy színházi előadás, akkor annak is izgalmasnak, kalandosnak kell lennie. Várkonyi Mátyás és Béres Attila történelmi musicalje nagyon jó alapanyag egy színháznak, de fontos, hogy a díszlet, a jelmez és a színészi játék is elnyerje a kiskamaszok tetszését. Úgy tűnik, hogy Katkó Ferenc, a Békéscsabai Jókai Színház Egri csillagok című musicaljének rendezője sokat tud a mai fiatalok gondolkodásáról. Például azzal is tisztában van, hogy a figyelmüket gyors jelenetváltásokkal lehet a legjobban fenntartani, ez az előadás egyik legnagyobb érdeme. Annyira szuggesztív a rendezés, hogy a fiatal, színházhoz még kevésbé szokott gyermekeknek nem hagy időt arra, hogy elkalandozzon a tekintetük, nem engedi meg magának a rendező, hogy a gyermekek olyan helyen érezzék magukat, ahol egy kicsit lehet félszkelődni, elbambulni. Mindezt a legjobban a díszletek segítik. Nem kell ugyanis átrendezni időről időre a színpadot, Egyed Zoltán díszlettervező háromdimenziós érzetű ve-

Az előadás egyik legfelemelőbb pillanata Dobó István esküje

Fotó: A-TEAM/Nyári A.

tített képekkel dolgozik, ami jelentősen gyorsítja a jelenetváltásokat. Arról már nem is beszélve, hogy ha lánog a színpad, akkor a vetített képek révén úgy érezheti a néző is magát, mintha a pokolban lenne. Ha pedig egy kápolnában imádkozik Izabella királyné vagy a vár tövében álldogál Bornemissza Gergely, élethű képek teremtenek korhű hangulatot.

Amióta Gárdonyi Géza megírta az Egri csillagokat, mindig is azt jelentette a mű: semmi áron nem hagyható, hogy egy nemzet feladja szuverenitását, hogy egy országot ellenállás nélkül idegen nemzetek megszállhatná-

nak, hogy az európai keresztény vallás és kultúra olyan érték, amelyet mindenáron meg kell védeni, főleg akkor, ha olyan hódító hadak veszélyeztetik, amelyek nem ismerik és nem is tartják semmire a kultúrkörünket. Nemcsak a magyar nemzetet, hanem egész Európát védték a végvári vitézek akkor. A rendezés arra is nagy hangsúlyt helyez, hogy bár nálunk a férfiak hagyományosan mindig is tisztelték a nőket annyira, hogy amennyire erejükből telt, a keményebb fizikai munkától megóvták őket, de itt, Egerben, a végső ütközetekben már nem volt mód erre. Az egri nők egyenrangúan harcoltak a

férfiakkal, csak így voltak képesek legyűrni a sokszoros túlerőt.

Hogy érthetőbb legyen, mekkora nemzeti csodáról van szó, érdemes megnézni a magyar nemzeti levéltár adatait a témában. A várat az ostrom idején mintegy 1800 katona és körülbelül 270 menekült, vagyis alig 2100 ember védte, az ellenség pedig mintegy 75 ezer fős sereggel érkezett. Nem kevés harci és haditechnikai lelemény kellett ahhoz, hogy megállítsák a török hódítást. A békéscsabai előadás érdeme az is, hogy nemcsak arra helyezi a hangsúlyt, hogy hadászati szempontból milyen ügyesek voltak az egri vár

védői, hanem arra is, hogy milyen lelki támaszok kellettek ahhoz, hogy pszichésen is helyt tudjanak állni a magyar katonák, akiknek az egyik legnagyobb erőt az adhatta, amikor az egri nők is úgy döntöttek, hogy akár az életük árán is, de segítenek a férfiaknak megvédeni a magyar hazát, Európát és kultúránk ezeréves hagyományát, morális értékeit.

Az előadás egyik legfelemelőbb pillanata, amikor Dobó István (Kelemen Csaba feledhetetlen hangsúlyaival) esküt tesz, hogy megvédi a hazát. De a fiatalok valószínűleg azt a jelenetet sem feledik soha, amikor a csillagos ég alatt a Puskás Dániel által lelkesen alakított Bornemissza Gergely és a Nádra Kitti által gondoskodó és kintartó nővé formált Cecey Éva örök hűséget fogad egymásnak. Csomós Lajos kellő sunyisággal kanyarítja a színpadra Jumurdzsákat, aki a hátborzongató gyermekrablástól sem riad vissza, csak hogy visszakapja a szerencsehozó talizmánját. Az előadás másik csúcspontja, ahogy Bornemissza Gergely visszadobja Jumurdzsák gyémántokkal kiverett gyűrűjét. Mert nemcsak a hazát, hanem saját családját is meg kell védenie az oszmán birodalom hódításától, amelyben jó árat adnak a magyar gyermekekért a piacon. A békéscsabai előadás mindezek mellett azért is emlékezetes, mert többretegű. Nemcsak arról szól, hogy „a haza minden előtt”, hanem arról is, hogy a hagyományos családmodell is meg kellett akkor védeni, arról már nem is beszélve, hogy ha az ember jobban belegondol, akkor ilyen túlerővel szemben Isten segítségére is szükség volt a győzelemhez. És temérdek tisztességre is. Amikor ugyanis a szultán budai pasának akarja megtenni Török Bálintot, a kísértésre csak ennyit felel: „Ha az egész világ török lesz örökre, én nem! Én nem! Én nem!”